WIADOMOŚCI MUZEALNE
PAŹDZIERNIK/GRUDZIEŃ 2012 ISSN 1734-8080 ROK XII / Nr 50
MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI W WARSZAWIE
Samorządowa Instytucja Kultury Województwa Mazowieckiego. Muzeum Rejestrowane

WYDANIE SPECJALNE

60 LAT MUZEUM

Jubileusz pod honorowym patronatem Adama Struzika, Marszałka Województwa Mazowieckiego

Szanowni Państwo,

Jubileusze zazwyczaj skłaniają do wspomnień. Sześćdziesiąt lat to okres tak długi w życiu instytucji, że nie ma już wśród nas pomysłodawców i założycieli Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, nie ma też pierwszych pracowników. Pamięć ulotna pozwoliła jednak zachować w myślach ludzi współpracujących z Muzeum dawny obraz instytucji, zapomniane sytuacje i wydarzenia, urywki zdarzeń, atmosferę tamtych pionierskich lat.

Jednak najwspanialszą kroniką działalności Muzeum są jego księgi inwentarzowe, gdzie wśród pierwszych zapisów znajdują się trofea i dokumenty Janusza Kusocińskiego, a ostatnimi, dokonanymi w dniach Jubileuszu 60-lecia, stroje, medale i pamiątki z Igrzysk XXX Olimpiady w Londynie, dar Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Od skromnych początków – instytucji mieszczącej się w jednym pokoju przy ulicy Rozbrat – Muzeum przeszło długą i trudną drogę do placówki wszechstronnej, interesującej się prawie wszystkimi dyscyplinami sportu uprawianymi w Polsce, ruchem olimpijskim oraz krajoznawstwem i turystyką. Muzeum stało się instytucją kultury z liczącą się pozycją w światowym muzealnictwie sportowym, prowadzącą działalność wydawniczą, edukacyjną, współdziałającą z wieloma instytucjami kultury i nauki w kraju i za granicą.

Ostatnie siedem lat to nowa era w dziejach Muzeum. Siedziba w prestiżowym Centrum Olimpijskim stała się dla całego zespołu pracowników dużym wyzwaniem i stworzyła nowe formy współpracy z Polskim Komitetem Olimpijskim, instytucją najintensywniej i najdłużej związaną z Muzeum.

W czasie kilkudziesięciu lat istnienia Muzeum podlegało pod resort sportu oraz resort kultury. Dzisiaj, chociaż powszechnie jest odbierane jako instytucja świata sportu, zaznaje od 1999 roku dobrodziejstw spokojnej i stabilnej pracy jako instytucja kultury Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Trudna do policzenia jest dokładna frekwencja muzealna mijających sześćdziesięciu lat. Jednak na pewno ponad milion widzów uczestniczyło w naszych wernisażach, wystawach, spotkaniach, sesjach i konferencjach. Są wśród nich warszawiacy, ale także goście wystaw objazdowych i wystaw organizowanych w różnych miastach oraz krajach – od Moskwy po Xia Men i od Pragi i Bazylei po Vancouver i Chicago.

Wszechstronna działalność Muzeum może być odmiennie oceniana, ale jest obszar pracy placówki, która wymyka się wszelkim ocenom i kwalifikacjom. Jest to praca nad zbliżeniem, często odległych od siebie, środowisk – sportowych i olimpijskich, artystycznych, patriotyczno-niepodległościowych, muzealnych, pedagogicznych i samorządowych. Nasze umowne „salony muzealne" stają się niemal każdego dnia wspaniałym miejscem do tego współdziałania.

Pracownicy Muzeum, to kapitał odkładający się latami na koncie instytucji. Było ich bardzo wielu, ale trwały ślad w dziejach Muzeum zaznaczyły osoby, które pracowały w nim wiele lat lub nawet przez całe swoje zawodowe życie. Takich osób do dnia dzisiejszego było w naszej placówce około pięćdziesięciu. Obecny zespół pracowników to ludzie młodzi lub bardzo młodzi. Są kontynuatorami prekursorskich zadań podjętych przed sześćdziesięciu laty, które z czasem stworzyły instytucję sytuowaną w gronie najlepszych muzeów sportu i olimpizmu na świecie.

Wszystkim osobom i instytucjom za życzliwie okazywaną pomoc oraz aktywne i wieloletnie uczestnictwo w życiu Muzeum Sportu i Turystyki serdecznie dziękujemy

Tomasz Jagodziński,
dyrektor Muzeum Sportu i Turystyki
w Warszawie

Zespół pracowników Muzeum Sportu i Turystyki, październik 2012.

59 LAT Z MUZEUM

W 1949 roku przy Głównym Komitecie Kultury Fizycznej powstała komórka organizacyjna – zalążek przyszłego Muzeum w budynku Stołecznego Komitetu Kultury Fizycznej przy ul. Rozbrat 26. Oficjalne powołanie Muzeum roku pod kierownictwem Marii Morawińskiej-Brzezickiej nastąpiło w 1952 roku. Wtedy zbiory przeniesiono do Akademii Wychowania Fizycznego, gdzie znalazły lepsze warunki do opracowania i ekspozycji.

Jako student zainteresowany historią sportu przyglądałem się eksponowanym w kilku gablotach pucharom, medalom i pamiątkom, m.in. **Janusza Kusocińskiego** i rzeźbom sportowym w holu i na korytarzu I piętra głównego gmachu Uczelni. Był to w 1953 roku mój pierwszy kontakt z Muzeum, który trwa do dzisiaj.

Niebawem jednak Muzeum wróciło na ul. Rozbrat, gdzie wygospodarowano dla niego ponad 250 m^2 powierzchni wystawowej. Wzbogacano i opracowywano zbiory i w 1955 roku otwarto stałą ekspozycję. Tam właśnie jako asystent Zakładu Historii Kultury Fizycznej AWF odwiedzałem Muzeum i u boku prof. **Ryszarda Wroczyńskiego** uczestniczyłem w rozmowach i dyskusjach z dyrektor **Marią Morawińską-Brzezicką** na temat rozwoju tej placówki oraz projektu budowy Muzeum. Projekt budynku dla Muzeum był gotowy w 1958 roku i przyznano lokalizację przy zbiegu ulic Senatorskiej i Podwale, lecz niestety władze miasta w następnym roku cofnęły zezwolenie na budowę (plac, na którym miało stanąć Muzeum, jest do dziś niezabudowany i znajduje się tam parking samochodowy). Wtedy powstała koncepcja umieszczenia Muzeum na stadionie „Skry", gdzie po adaptacji wschodniej części obudowy stadionu i zaprojektowaniu wnętrz nastąpiło jego otwarcie w 1966 roku.

W tych latach zacieśniła się na stałe moja współpraca z Muzeum. Miało na to wpływ kilka wydarzeń. W 1958 i 1959 roku byłem świadkiem i brałem częściowo udział jako pracownik Zakładu Pedagogiki i Historii Kultury Fizycznej Instytutu Naukowego Kultury Fizycznej przy przygotowaniu scenariusza (oprac. przez **M. Demela** i **W. Ferens**) wystawy pt.: *Z myślą o wychowaniu fizycznym*, która została zorganizowana przez Muzeum w Pałacu Kultury i Nauki i towarzyszyła międzynarodowej konferencji wychowania fizycznego w 1959 roku.

W 1960 roku, gdy dyrektor Muzeum **M. Morawińska-Brzezicka** dowiedziała się, że będę jako kierownik żeńskiej drużyny koszykówki w Rzymie w okresie igrzysk olimpijskich, prosiła mnie bardzo, a właściwie zobowiązała mnie, abym koniecznie zobaczył wystawę *Sport w sztuce*, zorganizowaną z okazji rzymskich igrzysk olimpijskich. Poleciła mnie również profesorowi **Bronisławowi Bilińskiemu**, znawcy kultury i sportu antycznego, który w tym czasie był w Rzymie dyrektorem Stacji Naukowej PAN i pełnił funkcje polskiego attaché olimpijskiego. Wystawę odwiedziłem, wywarła na mnie wielkie wrażenie, o czym później kilkakrotnie opowiadałem również w Muzeum, a spotkanie z prof. **Bronisławem Bilińskim** zaowocowało późniejszą współpracą w ramach Polskiej Akademii Olimpijskiej.

Podpisanie porozumienia pomiędzy Urzędem Marszałkowskim a Polskim Komitetem Olimpijskim w sprawie nowej siedziby Muzeum. Od lewej: Iwona Grys, dyrektor MSiT, Bożena Żelazowska, wicedyrektor Departamentu Kultury, Kajetan Hądzelek, wiceprezes PKOl, Stanisław Paszczyk, prezes PKOl, Adam Struzik, marszałek woj. mazowieckiego.

W 1962 roku powierzono mi opracowanie scenariusza do wystawy *Z dziejów koszykówki* oraz pomoc w organizacji wystawy *Polski plakat sportowy i turystyczny*, zorganizowanych przez Muzeum w 1963 roku z okazji XIII Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn w Hali Ludowej we Wrocławiu.

W następnych latach stale już współpracowałem z Muzeum. Współpraca ta wyrażała się w konsultacjach i opracowaniach scenariuszy niektórych wystaw, uczestniczeniu w Radzie Muzeum i powołaniu Towarzystwa Przyjaciół Muzeum, w organizowaniu w Muzeum przez wiele lat zajęć dydaktycznych dla studentów AWF; w braniu udziału w konferencjach i akcjach organizowanych przez Muzeum; w jubileuszu 50–lecia Muzeum oraz 50–lecia Biblioteki Muzeum; w działaniach, można nawet powiedzieć w walce o pozycję Muzeum w okresie „upadku" stadionu „ Skry" oraz w dążeniu do przeniesienia Muzeum do Centrum Olimpijskiego, co znalazło wyraz w podpisaniu porozumienia między Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, Polskim Komitetem Olimpijskim i Fundacją „Centrum Edukacji Olimpijskiej"; w zorganizowaniu przez Muzeum i Fundację wystawy na otwarcie Centrum Olimpijskiego w 2004 roku *Polski debiut olimpijski – Chamonix i Paryż 1924*; w konsultacjach przy scenariuszu obecnej ekspozycji stałej Muzeum, współpracy przy różnych wielu akcjach i wydawnictwach Muzeum, a ostatnio przy wydaniu albumu o olimpijskich konkursach sztuki i wawrzynach olimpijskich, ale przede wszystkim w wieloletniej, prawie codziennej, konsultacyjnej współpracy z Panią Dyrektor **Iwoną Grys**, a w ostatnich latach, także z Dyrektorem **Tomaszem Jagodzińskim**.

Przez ponad 50 lat współdziałania z Muzeum korzystałem i nadal korzystam szczodrze ze skarbnicy sztuki, jaką jest Muzeum, z bogatej i wyjątkowo „uczynnej" Biblioteki, za co z okazji Jubileuszu Muzeum serdecznie dziękuję.

Kajetan Hądzelek
Prezes Fundacji
Centrum Edukacji Olimpijskiej

GROŹNY BAKCYL OLIMPIZMU

W latach pięćdziesiątych bywałem częstym gościem hotelu akademickiego na terenie Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Nasza drużyna szermiercza mieszkała tam w czasie licznych zgrupowań treningowych i przed wyjazdami na zagraniczne turnieje. Wtedy po raz pierwszy spotkałem Marię Brzezicką, która od października 1952 roku oficjalnie gromadziła skromne jeszcze zbiory, mające się wkrótce stać znaną w kraju i zagranicą kolekcją pamiątek sportowych.

Ani się spostrzegłem, kiedy raczkujące Muzeum przeniesione zostało na ulicę Rozbrat, gdzie powstał – czynny do dzisiaj – ośrodek sportu warszawskiego. Na Rozbrat też bywałem częstym gościem, choć już nie pamiętam, z jakiego powodu. W każdym razie widywałem tam często zabieganą, przystojną Marię, żonę naszego starszego kolegi – szablisty, **Arkadego Brzezickiego**. Dzięki darowiznom i zakupom zbiory muzeum szybko sie powiększały. Tym bardziej, że do tematyki sportowej włączono także turystyczną. Jak wiadomo, turystyka ma wiele twarzy i nie wszystkie pasują

Profesor Wojciech Zabłocki

do idei sportowej, ale to była decyzja polityczna. **Włodzimierz Reczek**, szef polskiego sportu zwierzał się mi, że chciał w ten sposób wzmocnić pozycję resortu we władzach partyjnych.

Rozważano ulokowanie zbiorów w odrestaurowanej kamienicy na Starym Mieście, ale ostatecznie zdecydowano się na adaptację dla celów muzealnych pomieszczeń pod trybuną stadionu Skry, dokąd przeniesiono muzeum w 1966 roku. **Maria Brzezicka** poprosiła mnie o zaprojektowanie scenariusza ekspozycji, poświęconej szermierce. Zaproponowałem między innymi wykonanie tzw. dioramy, czyli makiety, przedstawiającej turniej rycerski na Wawelu. Zadanie to znakomicie wykonał szef sekcji szermierczej Krakowskiego Klubu Szermierzy, wielce dystyngowany pan, „Lulu" **Boczar**. Ponieważ diorama stała się atrakcją ekspozycji, zamówiono u niego drugą makietę, przedstawiającą turniej kuszniczy Bractwa Kurkowego w Krakowie. Niezwykłe dla mnie było to, że „Lulu" wykonywał wszystkie swoje malutkie i precyzyjne modele wiecznie trzęsącymi się rękoma. Jak mówił, ta trzęsionka zaczęła się po walkach w Fabryce Papierów Wartościowych w Warszawie w czasie Powstania Warszawskiego, kiedy gonił się z Niemcami po korytarzach, poruszając bez przerwy palcami, żeby pierwszy pociągnąć za spust... Co mu się zresztą udawało.

Makieta turnieju rycerskiego na Wawelu, wyk. L. Boczar, 1966.

W 1972 roku **Maria Brzezicka** została zaproszona do Lozanny jako konsultantka powstającego tam Muzeum Olimpijskiego. Chciała wciągnąć mnie do współpracy i proponowała, żebym zastanowił się nad ekspozycją antycznej części Igrzysk. Pamiętam, że projektowałem wtedy salę w kształcie negatywu amfory panatenajskiej, zdobnej na ścianach rysunkami antycznych herosów.

Oczywiście, nic z tego nie wyszło, ale przypuszczalnie właśnie wtedy zostałem zarażony bakcylem olimpizmu, który drąży mnie do dzisiaj i prawdopodobnie jest nieuleczalny.

prof. dr hab. inż. architekt
Wojciech Zabłocki
Przewodniczący Rady Muzeum

Scena rodzajowa – Strzelanie do kura, wg Kodeksu Baltazara Behema, wyk. L. Boczar, 1966.

SPORT POLSKI NA DAWNEJ FOTOGRAFII W TRÓJWYMIARZE

WYSTAWA

Wystawa Sport polski na dawnej fotografii w trójwymiarze prezentuje fotografie z lat 1884–1924 r. w nowej aranżacji graficznej – w technice trójwymiarowej. W tradycyjnej technice obrazu wystawa Sport polski na dawnej fotografii była prezentowana w Polsce i zagranicą, m.in. Chinach (2009 r.).

Aranżacja wystawy w 3D ma na celu pokazanie historycznych zdjęć we współczesnej technice wizualizacji. Wystawa jest próbą skonfrontowania minionej epoki uchwyconej w obiektywie z nowoczesną technologią. Autorzy wystawy postawili sobie pytanie, czy te dwie epoki mogą się wzajemnie przenikać? Czy nowe techniki wizualizacji pomagają w poznawaniu historii (w tym przypadku historii sportu) czy raczej przeszkadzają w odbiorze?

Zdjęcia ukazują najpopularniejsze dyscypliny sportowe końca XIX wieku i początku XX wieku, takie jak: gimnastyka, kolarstwo szosowe i torowe, wioślarstwo, tenis ziemny, łyżwiarstwo, narciarstwo, szermierka, piłka nożna i lekkoatletyka, jak również działalność towarzystw sportowych. Wystawa ilustruje efekty pracy ówczesnych fotografów, oddając klimat tamtych lat. Jednymi z ciekawszych zdjęć są fotografie wykonane w atelier zakładów fotograficznych,

Start do wyścigu torowego, Warszawa Dynasy, 1903, fot. Zdzisław Marcinkowski.

gdzie sportowcy fotografowali się wraz ze służącymi im na co dzień przyrządami i sprzętem sportowym. Te właśnie zdjęcia należą do najstarszych. Wszystkie mają charakter statyczny, są pozowane. Odzwierciedlają zarówno ówczesny sposób fotografowania, jak i możliwości techniczne używanych aparatów fotograficznych.

Wśród autorów prezentowanych na wystawie zdjęć możemy obejrzeć fotografie najsłynniejszych fotografów: **Stanisława Bogackiego**, **Zdzisława Marcinkowskiego** (1881–1944) czy **Mariana Fuksa** (1884–1935).

Komisarzem wystawy jest **Konrad Moniewski**, a wykonawcą zdjęć w 3D **Piotr Krasowski**.

DARCZYŃCY MUZEUM

SPOTKANIE

Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie budując przez 60 lat bardzo zróżnicowaną kolekcję materialnych świadectw polskiego sportu i turystyki, otrzymało niebywałe wsparcie ponad tysiąca osób prywatnych oraz kilkuset instytucji kultury i sportu. Szacujemy, iż około 65% wszystkich eksponatów trafiło do zbiorów z rąk prywatnych w formie daru lub przekazu.

Chcąc okazać wdzięczność za właściwe rozumienie misji Muzeum oraz podziękować naszym DARCZYŃCOM od roku 2000 są organizowane uroczyste spotkania z tymi osobami.

Od roku 2005, tj. od czasu „zamieszkania" w nowej siedzibie, odbywają się one w Muzeum (w cyklu trzyletnim) spotkania z Darczyńcami. Dla upamiętnienia tych spotkań wydawane są specjalne edycje Wiadomości Muzealnych (nr 26, 37) oraz przyznawane honorowe tytuły i dyplomy Darczyńców Roku.

Darczyńcy z lat poprzedzających tę nową tradycję muzealną nie są nagradzani, bowiem nie jest to możliwe ze względu na upływ czasu.

Jest jednak odstępstwo od tej reguły. W roku 1999 poproszona telefonicznie przez ówczesną dyrektor MSiT pani **Kazimiera Kwiecińska** z Torunia, zgodziła się na przekazanie rodzinnej pamiątki – kajaka z lat 50. XX wieku, na którym pływał po polskich rzekach i jeziorach ks. **Karol Wojtyła**. Od tamtej chwili papieski kajak stał się ikoną zbiorów Muzeum, obok grotu oszczepu z Olimpii (VIII/VII w p.n.e) podarowanego w roku 1969 przez markiza **Eugeniusza Kucharskiego**. Dlatego postanowiliśmy z okazji obecnego Jubileuszu przyznać – po raz pierwszy w historii Muzeum Sportu i Turystyki – pani **Kazimierze Kwiecińskiej** honorowy tytuł WIELKIEGO DARCZYŃCY MUZEUM.

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI
W WARSZAWIE

Pani
KAZIMIERZE KWIECIŃSKIEJ
tytuł honorowy
WIELKIEGO DARCZYŃCY MUZEUM

SPORT, NOWY OBSZAR KOLEKCJI MUZEALNYCH I PRYWATNYCH

KONFERENCJA NAUKOWA

Pierwszą naukową konferencję zorganizowano w Muzeum Sportu i Turystyki w roku 1982 *(XXX lat Muzeum Sportu i Turystyki)*.

Następne tematy konferencji miały związek z kolejnymi jubileuszami Muzeum oraz oddziału w Karpaczu (*Turystyka i krajoznawstwo w muzealnictwie, 1985, 1995*). Dotyczyły problematyki olimpijskiej, która zawsze była i jest w centrum zainteresowań Muzeum (*Olimpizm na progu XXI wieku, 1994; Pamięć i piękno, 2002; Kolekcje i edukacja olimpijska w muzeach sportu, 2007*). Były też sesje poświęcone tematom monograficznym (*Mariusz Zaruski – taternik i marynista, 2001; Początki piłki nożnej w Polsce, 2011*). Łącznie zorganizowano dwanaście konferencji muzealnych.

Prawie z każdej muzealnej konferencji ukazywały się publikacje, bądź to jako

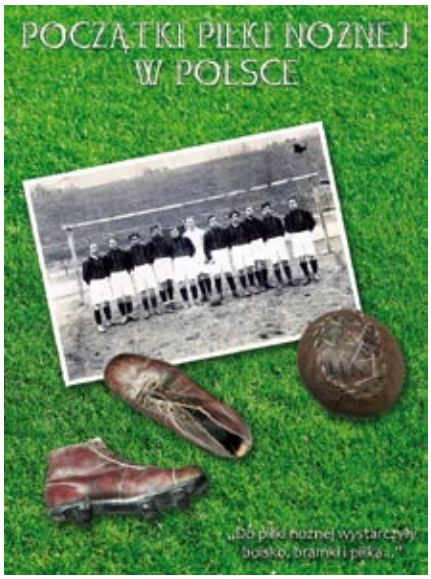

Pierwsza sesja naukowa MSiT, październik 1982 rok, od lewej: Adam Izydorczyk (UKFiS), prof. Janusz Durko, dyr. Muzeum Historycznego m.st. W-wy; dr Stanisław Drążdżewski, dyr. Muzeum SiT; prof. Stanisław Lorenz , dyr. Muzeum Narodowego; dr Maria Morawińska-Brzezicka, dyr. Muzeum SiT w latach 1952–1976.

tom „Studiów i Materiałów" bądź odrębna publikacja. Często była to zasługa instytucji współorganizujących – Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Polskiej Akademii Olimpijskiej, Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Warszawie. Materiały pokonferencyjne wydano po raz pierwszy na płycie CD w roku 2009, z konferencji *Kultura fizyczna w zbiorach polskich bibliotek, archiwów i kolekcji prywatnych.*

W latach jubileuszy 50– i 55–lecia Muzeum zorganizowano kilkudniowe sesje międzynarodowe, które zgromadziły kolegów z zaprzyjaźnionych muzeów zagranicznych. Obecna rocznica skłoniła nas do zaproszenia przedstawicieli instytucji zainteresowanych w różnym stopniu zagadnieniem kolekcjonowania artefaktów sportowych.

Z własnego doświadczenia wiemy, że różne obiekty związane ze sportem znajdują się z zbiorach wielu muzeów etnograficznych, historycznych a także narodowych. W ostatnich latach tematyka sportowa pojawia się jako główny temat muzeów prywatnych, których fenomen wymaga przynajmniej zasygnalizowania i wstępnego omówienia.

MSiT w Warszawie, które od lat pełni nieformalną rolę Narodowego Muzeum Sportu, uważa za swój moralny obowiązek poznać prywatne kolekcje, służyć ich twórcom pomocą i radą, a także stworzyć inwentarz tych kolekcji. Dlatego tytuł konferencji organizowanej z okazji 60. rocznicy utworzenia Muzeum został sformułowany jako: *Sport – nowy obszar kolekcji muzealnych i prywatnych.*

GALA JUBILEUSZOWA

Do udziału w gali jubileuszowej zaproszono ok. 500 osób i instytucji świata kultury, sportu i polityki, a także szerokie grono przyjaciół, darczyńców, sponsorów i partnerów Muzeum.

Wśród adresatów znaleźli się m.in.: Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego, Polski Komitet Olimpijski, placówki dyplomatyczne Pakistanu, Chorwacji, Rosji, Estonii, duchowni – duszpasterze ds. sportu, polskie związki sportowe poszczególnych dyscyplin, Rada Muzeum, Urząd m. st. Warszawy, urzędy dzielnic Warszawa Bielany, Targówek, Żoliborz i Śródmieście, Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie, muzea warszawskie, mazowieckie oraz współpracujące ze Stalowej Woli, Sierpca, Karpacza i Łodzi, a także z Moskwy, Bardejowa, Estonii, Kijowa, Krynickie Towarzystwo Fotograficzne, ZTG Sokół w Polsce oraz autorzy publikacji wydawanych przez MSiT.

Honorowy Patronat nad obchodami 60–lecia objął **Adam Struzik**, Marszałek Województwa Mazowieckiego. Partnerem Strategicznym gali jest współpracujący z Muzeum od lat Polski Komitet Olimpijski, zaś Partnerem Medialnym – Polskie Radio S. A. Tytuł Mecenasa Kultury przyjęła Mennica Polska, która na okoliczność Diamentowego Jubileuszu wybiła medale 60–lecia MSiT dla osób i instytucji zasłużonych dla Muzeum.

Oprawą artystyczną uroczystości będzie koncert fortepianowy w wykonaniu **Waldemara Malickiego**, lidera Filharmonii Dowcipu, natomiast słodkim dopełnieniem kulinarnym wieczoru – tort.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA MSIT

Pierwsza wizyta gości z Muzeum Sportu w Tartu (1978), z którym współpracujemy do dnia dzisiejszego. Od lewej stoją: Aime Parnakiwi, Kazimierz Stachurski, Ewa Pomarnacka, pracownik Muzeum w Tartu, siedzą: Iwona Grys, Kazimierz Dąbrowski, Agata Grabowska.

Spotkanie dyrektorów muzeów sportu w Lozannie, 2010. Od lewej: Kalle Voolaid (Eesti Spordimuuseum, Estonia), Christian Wacker (Qatar Olympic&Sports Muzeum, Katar), Daimar Lell (ES, Estonia), Tomasz Jagodziński (MSiT w Warszawie), Ahavon Bernstein (The Olympic Experience, Izrael), Frank Dürr (Deutsches Sport & Olimpia Museum, Niemcy).

W sześćdziesięcioletniej działalności Muzeum współpraca międzynarodowa była ważną częścią działalności merytorycznej placówki. Pierwszymi kontaktami zagranicznymi były udziały w międzynarodowych wystawach w Cortinie d'Ampezzo (1956) i Turynie (1959).

W roku 1970 gościli, na zaproszenie Muzeum, z kilkudniowymi wizytami dyrektorzy i pracownicy muzeów sportu w Bazylei, Bukareszcie, Lozannie i Pradze. Wystawienniczym pokłosiem tych wizyt była, przygotowana przez Muzeum, wspólna wystawa „Sport w medalierstwie" (1972) oraz prezentowana w Muzeum na stadionie SKRY wystawa ze zbiorów Schweizerisches Turn und Sportmuzeum „Szwajcarskie gry narodowe" (1972). Jubileuszowe statystyki wykazują, że do roku 2012 wystawy ze zbiorów MSiT prezentowano za granicą 25 razy (w roku 2012 w Bardejowie i Londynie) oraz, że 11 razy goszczono we własnej siedzibie wystawy zagraniczne. Ostatnią z tej listy była wystawa „Rosyjska piłka nożna", przygotowana przez Centralne Muzeum Kultury Fizycznej i Sportu z Moskwy (2012).

Wprawdzie dzisiaj nie można już dokładnie odtworzyć liczby wszystkich międzynarodowych kontaktów, ale w pewnym przybliżeniu można stwierdzić, że przekroczyły one liczbę ponad stu wizyt, licząc wyjazdy pracowników i przyjazdy gości.

Współpraca międzynarodowa polskiego Muzeum, to także wymiana eksponatów, wydawnictw i informacji naukowej pomiędzy zaprzyjaźnionymi placówkami. Przez lata z tych źródeł trafiło do naszych zbiorów wiele interesujących materiałów i artefaktów.

Wyjątkową pozycję na liście współpracujących z nami instytucji zagranicznych zajmuje od 1972 roku Muzeum Olimpijskie w Lozannie. Praca w lozańskim Muzeum dyrektor **M. Morawińskiej-Brzezickiej**, wizyty kolejnych dyrektorów Muzeum Sportu i Turystyki w stolicy olimpizmu oraz kolegów z Muzeum Olimpijskiego w Warszawie doprowadziły w 2006 roku do zaproszenia polskiego Muzeum do OLIMPIJSKIEJ SIECI MUZEÓW. W roku 2011 Muzeum uzyskało statut pełnoprawnego członka tej elitarnej grupy muzeów sportu i olimpizmu. W dniach 26–29 września 2012 roku w Barcelonie obradowali dyrektorzy kilkunastu muzeów skupionych w programie (*Olympic Museums Network*). Nasze Muzeum reprezentowali: **Tomasz Jagodziński**, dyrektor i **Michał Puszkarski**, kierownik Działu Edukacji i Promocji.

GOŚCIE Z MOSKWY

W dniach 26–30 sierpnia br. gościła w Warszawie grupa laureatów konkursu plastycznego poświęconego Igrzyskom XXX Olimpiady w Londynie, która przyjechała z Moskwy z Centralnego Muzeum Kultury Fizycznej i Sportu.

Zaprzyjaźnione z nami Muzeum było organizatorem konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży. Inspiracją do tych działań był konkurs Kierunek Londyn, który wiosną 2012 roku został przeprowadzony przez PKOl, a goście z Moskwy byli gośćmi finału Konkursu.

Pracownicy Muzeum z Moskwy, wzorując się na edukacyjnych działaniach PKOl, bardzo chcieli pokazać laureatom i ich rodzicom, siedzibę PKOl, Muzeum Sportu oraz poznać formy współpracy tych instytucji. Dzięki dużemu zaangażowaniu się pracowników PKOl , a także współpracy MSiT – nasi wspólni goście spędzili cztery wyjątkowe dni, wypełnione spotkaniami, wycieczkami i zwiedzaniem zabytków Warszawy. Wizyta była też okazją do kontynuowania prac nad porozumieniem o współpracy między obu Muzeami.

Wizyta gości z Moskwy w Łazienkach Królewskich.

DYREKTORZY MUZEUM 1952–2012

dr Maria Morawińska-Brzezicka

mgr Kazimierz Pieleszek, dr Stanisław Drążdżewski

dr Maria Morawińska-Brzezicka 1952–1978
mgr Kazimierz Pieleszek 1978–1981
dr Stanisław Drążdżewski 1981–1992
dr Iwona Grys 1992–2008
mgr Tomasz Jagodziński od 2008

dr Iwona Grys

mgr Tomasz Jagodziński

SIEDZIBY MUZEUM

1

2

3

4

5

Foto Szymon Sikora

Budynek Stołecznego Komitetu Kultury Fizycznej w Warszawie, ul. Rozbrat 26, w którym dwukrotnie (1952; 1955–65) mieściła się siedziba Muzeum Kultury Fizycznej i Turystyki. (1)

Gmach Biblioteki AWF, gdzie w latach 1953–1954 mieściło się Muzeum KFiT. (2)

Stadion RKS „SKRA" – siedziba Muzeum Sportu i Turystyki w latach 1965–2004. (3)

Autorska wizja własnej siedziby Muzeum SiT, według projektu Wojciecha Zabłockiego, 2011 (4)

Centrum Olimpijskie – siedziba Muzeum Sportu i Turystyki od 2005 roku. (5)

EKSPOZYCJE STAŁE

1

2

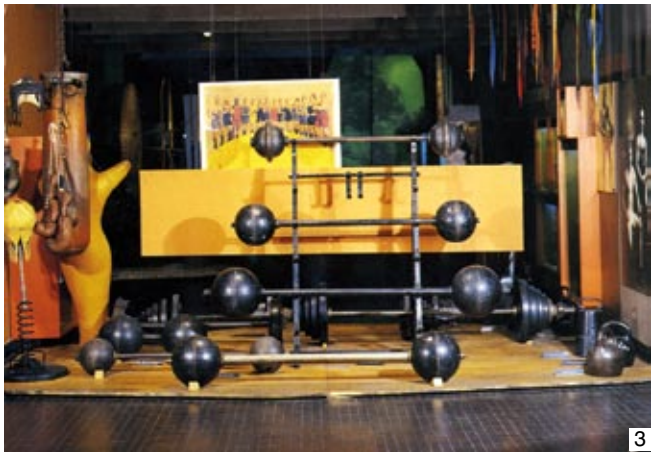
3

4

5

Fragment pierwszej ekspozycji stałej wg projektu Zbigniewa Koźniewskiego, w siedzibie przy ul. Rozbrat 26, 1955 rok. (1)

Fragment ekspozycji stałej wg projektu Wojciecha Zamecznika, stadion RKS SKRA, 1966 rok. (2)

Fragment ekspozycji stałej wg projektu Jana Kosińskiego, stadion RKS SKRA, 1976 rok. (3)

Fragment ekspozycji stałej wg projektu Jarosława Kłaputa i Dariusza Kunowskiego, Centrum Olimpijskie, 2006 rok. (4, 5)

WYSTAWA W STALOWEJ WOLI

Z okazji EURO 2012 powstał projekt artystyczny ART FUTBOL, który zakładał powstanie malarskiej wizji meczu w piłce nożnej autorstwa Piotra Pawińskiego, a następnie eksponowania tej wystawy w MSiT oraz w Muzeum Regionalnym w Stalowej Woli.

Pierwsza część projektu miała miejsce w Warszawie w czerwcu 2012, a w dniu 8 sierpnia br. odbyło się uroczyste otwarcie w Stalowej Woli. Wystawa uzupełniona prezentacją multimedialną i koncertem duetu **R. Grudzień** i **G. Agratina**, nabrała innego niż w stolicy kształtu.

Bardzo udana współpraca z Muzeum w Stalowej Woli zaowocuje już w roku przyszłym dużą wystawą z naszych zbiorów, która zostanie pokazana z okazji Jubileuszu 75-lecia Miasta.

Otwarcie wystawy ART FUTBOL w Muzeum Regionalnym w Stalowej Woli. Od lewej: T. Jagodziński, dyr. MSiT w Warszawie; A. Kłosowski , przew. Rady Miasta Stalowa Wola; P. Pawiński; L. Mizera, dyr. Muzeum Okręgowego; J. Wójcik, komisarz wystawy.

KRZYSZTOF PENDERECKI W MUZEUM

Okazją do wizyty w Centrum Olimpijskim Mistrza Krzysztofa Pendereckiego stała się 40. rocznica skomponowania *Ekecheirii*, na zamówienie organizatorów Igrzysk XX Olimpiady w Monachium.

Utwór ten utrwalono na płycie wydanej przez Polski Komitet Olimpijski przed Igrzyskami w Londynie. W nagraniu CD znalazły się oprócz *Ekecheirii* także *Symfonia Olimpijska* **Zbigniewa Turskiego** i *Hymn Olimpijski* **Michała Spisaka**. W dołączonej do płyty książeczce zamieszczono zdjęcia eksponatów i fotografie ze zbiorów MSiT.

Profesor **Krzysztof Penderecki** przybył na uroczysty wieczór w towarzystwie małżonki **Elżbiety Pendereckiej** i razem z prezesem **Andrzejem Kraśnickim** i **Ireną Szewińską** zostali oprowadzeni po ekspozycji Muzeum przez dyrektora **Tomasza Jagodzińskiego**.

Krzysztof Penderecki w towarzystwie Tomasza Jagodzińskiego, dyrektora Muzeum zwiedza ekspozycję stałą. Obok wpis Mistrza do Księgi Pamiątkowej MSiT.

Atmosfera spotkania, zainteresowanie płytą, a przede wszystkim ciekawe i nieznane dotychczas dzieje utworu opowiedziane przez Kompozytora i **Eugeniusza Rudnika**, twórcę eksperymentalnej muzyki elektronicznej, sprawiły, że w zgodnej opinii ponad dwustu gości wieczór uznano za bardzo udany. Na zakończenie Maestro podpisywał płytę, którą otrzymali wszyscy goście.

ZŁOTY MEDAL 1972

Trzeciego września w Centrum Olimpijskim odbyła się uroczystość związana z 40. rocznicą zdobycia przez Polaków złotego medalu olimpijskiego w piłce nożnej na Igrzyskach XX Olimpiady w Monachium.

Inicjatorem spotkania była Fundacja **Kazimierza Górskiego**, którą wsparło Muzeum Sportu i Turystyki oraz Polski Komitet Olimpijski. Spotkanie zgromadziło wielu znanych piłkarzy, w tym złotych medalistów z Monachium oraz licznych przyjaciół piłkarstwa i dziennikarzy.

Gościem honorowym był prezydent **Aleksander Kwaśniewski**, który wręczył członkom „złotej jedenastki" pamiątkowe medale, zaprojektowane przez pracownika Muzeum **Piotra Krasowskiego**. Spotkanie, które prowadził redaktor **Dariusz Szpakowski**, było wspaniałą okazją do przypomnienia pięknych chwil polskiego futbolu.

Prezentem dla zaproszonych gości była muzyczna niespodzianka w wykonaniu **Wojciecha Gąssowskiego** pt. „Gdzie się podziały Orły Górskiego".

100 LAT OLIMPIJSKICH KONKURSÓW SZTUKI

W olimpijskim roku Igrzysk w Londynie (2012) mija sto lat od zorganizowanych po raz pierwszy podczas Igrzysk V Olimpiady w Sztokholmie Olimpijskich Konkursów Sztuki, które pozostawiły trwały ślad w dziejach olimpizmu. W Muzeum Sportu przypomniano tę ważną rocznicę prezentacją skróconej wersji wystawy „Olimpijskie Konkursy Sztuki", która w roku 2004 była pokazana w Muzeum Historii m.st. Warszawy.

Właśnie w sali wystaw czasowych, na tle wspomnianej wystawy, zorganizowano prezentację najnowszego albumu wydanego przez PKOL – OLIMPIJSKIE KONKURSY SZTUKI. WAWRZYNY OLIMPIJSKIE. Książka wydana pod redakcją **Kajetana Hądzelka** i **Krzysztofa Zuchory**, bilansuje i opisuje Laureatów krajowych i międzynarodowych olimpijskich konkursów sztuki 1912–2012 i Wawrzynu Olimpijskiego 1969–2008. Bardzo bogato ilustrowana publikacja, często po raz pierwszy pokazuje lub przypomina dawno nie oglądane prace kilkudziesięciu renomowanych twórców podejmujących w swojej twórczości, na przestrzeni wielu dziesiątków lat, tematy sportowe i olimpijskie. Wiele z tych prac znajduje się w zbiorach Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie i ich kilkadziesiąt fotografii dopełnia szatę graficzną albumu.

Foto Wojciech Sikora

Redaktorzy albumu – red. K. Zuchora i prezes K. Hądzelek (z książką) podczas prezentacji tomu „Olimpijskie Konkursy Sztuki. Wawrzyny Olimpijskie" w Muzeum Sportu i Turystyki, 20 sierpnia 2012 r.

Na promocyjnym spotkaniu pojawili się autorzy monograficznych rozdziałów publikacji, dziennikarze, goście z Polskiego Komitetu Olimpijskiego i Fundacji Centrum Edukacji Olimpijskiej oraz wydawnictwa *Estrella* – wydawcy książki, pracownicy Muzeum i dziennikarze. Gośćmi specjalnymi byli – **Irena Szewińska**, członek MKOl i **Janusz Zaorski**, twórca, m.in., filmów o tematyce sportowej. Goście otrzymali w prezencie od PKOl egzemplarze publikacji, co stało się impulsem do zbierania autografów od gości i organizatorów.

HISTORIA SPORTU WOJCIECHA LIPOŃSKIEGO

W dniu 24 września odbyła się promocja książki Wojciecha Lipońskiego *Historia sportu*. Organizatorami tego wydarzenia było Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie oraz Wydawnictwo Naukowe PWN. Spotkanie z udziałem autora poprowadził red. Bogdan Saternus. W dorobku profesora Wojciecha Lipońskiego jest to jubileuszowa dwudziesta publikacja.

Dedykację dla Muzeum składa Autor. Obok T. Jagodziński, dyrektor MSiT.

Książka *Historia sportu* jest autorską próbą jak najpełniejszego obrazu dziejów światowego sportu.

Prezentowana w publikacji historia sportu przedstawiona jest w sposób żywy, przybliża najbardziej odległe dyscypliny sportowe, nie pomijając równocześnie współczesnych problemów i kwestii związanych ze sportem, m.in. dopingiem, korupcją, igrzyskami paraolimpijskimi. Książka zawiera dużo barwnych anegdot, wzbogacona jest interesującymi ilustracjami oraz aneksem z wykazami różnych zawodów sportowych.

Tradycyjnie, po spotkaniu do Autora ustawiła się długa kolejka gości po autografy.

WOJCIECH LIPOŃSKI – profesor dwóch dyscyplin naukowych: filologii angielskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza i humanistyki sportu na Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Wykładowca wielu uczelni zagranicznych. Ekspert UNESCO ds. sportu i gier tradycyjnych. W latach 60. XX wieku uprawiał lekkoatletykę. Laureat licznych nagród Ministra Edukacji i Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

W IV KWARTALE 2012 ZAPRASZAMY NA:

DZIEJE SPORTU POLSKIEGO I OLIMPIZMU

wystawę stałą czynną codziennie
z wyjątkiem poniedziałków
wtorek – piątek w godz. 9.00–17.00,
sobota – niedziela w godz. 10.00–17.00

SPORT POLSKI NA DAWNEJ FOTOGRAFII W 3D

wystawę czasową czynną do 31 grudnia

GIEŁDĘ KOLEKCJONERÓW

24 listopada w godz. 10–14

więcej informacji na: www.muzeumsportu.waw.pl

W trudnej dla Muzeum sytuacji, w roku 2001, postanowiłam wydawać gazetkę „Wiadomości Muzealne", żeby móc szerzej informować o problemach placówki i apelować o pomoc w znalezieniu nowej siedziby. Jubileuszowy, pięćdziesiąty numer, zbiega się z sześćdziesięcioleciem Muzeum i jest to zarazem numer ostatni przygotowany przeze mnie. Dziękuję wszystkim koleżankom i kolegom, którzy dostarczali informacji i zdjęć do pięćdziesięciu numerów. Szczególnie ciepło dziękuję panu Wojciechowi Sikorze, który od roku 2005, nadawał kształt graficzny i edytorski „Wiadomościom Muzealnym" oraz wykazywał wielką życzliwość we współpracy z Muzeum. IG

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

Muzeum Rejestrowane

01-531 Warszawa, ul. Wybrzeże Gdyńskie 4
Centrum Olimpijskie

www.muzeumsportu.waw.pl
muzsport@muzeumsportu.waw.pl

DOJAZD

AUTOBUSY
114, 118, 185
(przystanek Centrum Olimpijskie)

114, 116, 122, 157, 181, 185, 205, 303
(przystanek pl. Wilsona)

METRO
(stacja pl. Wilsona)

Mazowsze. serce Polski

Muzeum jest instytucją finansowaną ze środków
Samorządu Województwa Mazowieckiego

Dyrektor Tomasz Jagodziński

Numery telefonów

Sekretariat 22 56 03 780, fax 63 71 501
Dyrektor 22 56 03 787
Dział Muzealiów 22 56 03 783
Czytelnia 22 56 03 790
e-mail: **biblioteka@muzeumsportu.waw.pl**
Archiwum Foto 22 56 03 782
Dział Edukacji i Promocji 22 56 03 786
e-mail: **edukacja@muzeumsportu.waw.pl**

Materiały informacyjne do „Wiadomości Muzealnych"
przygotowują pracownicy MSiT.
Fotografie ze zbiorów Archiwum Fotograficznego MSiT
Redakcja: dr Iwona Grys i Elżbieta Kosieradzka